

Фонд Віктора Пінчука

З давніх часів Україна славилася своїми благодійними справами, суспільно-корисною діяльністю її визначних особистостей, зокрема *Мазепи, Терещенків, Ханенків, Бродських, Симоненків* та інших. Є надія, що ця традиція знову відроджується в Україні.

Ми плануємо висвітлювати благородні починання наших співвітчизників та репрезентувати на сторінках журналу діяльність сучасних благодійних фондів та ініціатив. Сьогодні мова піде про **Фонд Віктора Пінчука**, — ще молодий фонд, який вже зарекомендував себе декількома вагомими (рівно ж амбітними) проектами.

Фонд Віктора Пінчука був створений 2006 року з метою сприяння модернізації України та підтримання нового покоління українців, які готові працювати на розвиток своєї держави.

З цією метою Фонд реалізує такі програми:

Здоров'я нації	— створення в Україні мережі спеціалізованих центрів, оснащених найсучаснішими засобами інтенсивної терапії новонароджених та їхніх матерів.
ВІЛ/СНІД	— підтримка в Україні діяльності Фонду Клінтона у боротьбі з ВІЛ/СНІД та його співробітництво з Фондом "АНТИСНІД" <i>Олени Франчук</i> .
ЗАВТРА.UA	— реалізація першої в Україні загальнонаціональної стипендіальної програми добору та підтримки найбільш талановитих студентів, яким надається фінансова підтримка для особистого розвитку, спілкування та майбутнього працевлаштування.
PinchukArtCentre Мистецький центр	— найбільший центр сучасного мистецтва в Україні, створений для підтримки, розвитку та пропагування сучасного мистецтва. Колекція мистецького центру містить роботи українських та іноземних майстрів. У музеї постійно відбуваються майстер-класи та виставки із приватної колекції АртЦентру і закордонних колекцій.

Стипендіальна програма “ЗАВТРА.UA”

Стипендіальна програма “ЗАВТРА.UA” Фонду Віктора Пінчука — перша в Україні приватна загальнонаціональна стипендіальна програма підтримки талановитих студентів вищих навчальних закладів України. Програма стартувала 1 вересня 2006 року. **Мета програми** — формування і становлення нової генерації інтелектуальної і ділової еліти України з числа найкращих студентів вищих навчальних закладів країни.

Основні напрями діяльності Програми:

- * виплата щомісячної стипендії протягом року;
- * фінансова підтримка особистих наукових і громадських проєктів стипендіатів (участь у наукових конференціях, публікації, стажування та ін.);
- * участь стипендіатів у спільних соціальних практиках;
- * залучення майбутніх лідерів до процесів визначення сценаріїв розвитку України і виховання відчуття соціальної й особистої відповідальності за країну;
- * набуття навичок системного пошуку й отримання найбільш перспективних робочих місць (проведення спеціальних тренінгів).

Стипендіатів програми “ЗАВТРА.UA” відбирають щорічно на основі відкритого загальнонаціонального конкурсу з числа всіх студентів 3-6 курсів денної форми навчання вищих навчальних закладів України IV рівня акредитації. Конкурс проводиться в три етапи, що дозволяє оцінити навички самостійної наукової роботи студентів, їхні лідерські якості та комунікабельність. Оцінка наукових робіт проводиться провідними незалежними фаховими експертами України.

У 2006 році програма “ЗАВТРА.UA” встановила партнерські відносини з 11 вищими навчальними закладами України. За результатами першого конкурсного відбору стипендіатами програми стали 201 студент. Як відзначив бразильський письменник **Паоло Коельо**, спеціальний гість церемонії нагородження перших стипендіатів програми “ЗАВТРА.UA”: *“За ситуації, коли багато хто говорить про те, що потрібно захистити планету, що екосистема Землі потребує захисту, ми часто забуваємо, що все починається в головах. І я радий, що нинішній конкурс покликаний допомогти тим молодим людям, які розвивають себе в різних галузях науки. Оскільки за ними майбутнє людства”*.

Веб-сторінка стипендіальної програми: <http://zavtra.in.ua>

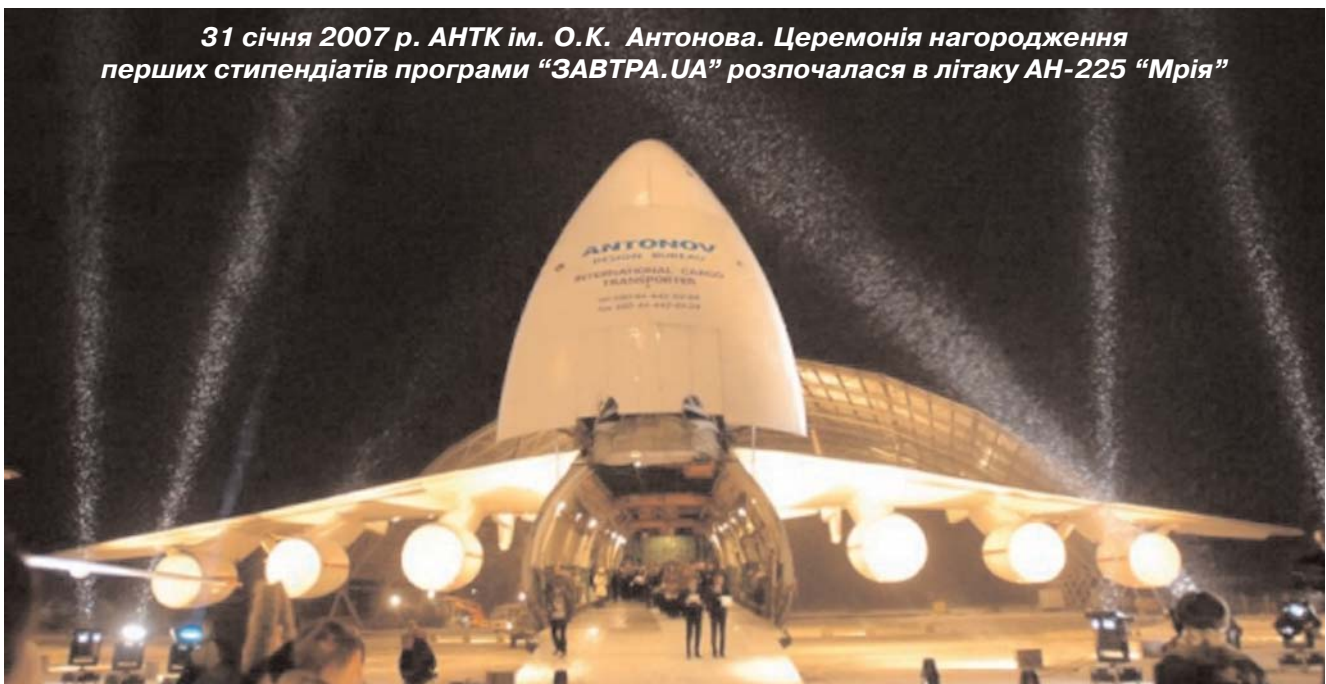
У 2007 році кількість вищих навчальних закладів — партнерів програми збільшилася до 32. За підсумками другого Конкурсу було визначено 312 переможців, які стали стипендіатами Програми. Детально ознайомитися з результатами другого конкурсного відбору можна на сайті програми: <http://pinchukfund.org/zavtra>

Особливої уваги надають створенню соціальної мережі для стипендіатів програми. Після завершення конкурсного відбору щорічно стипендіати програми зі всієї України збираються в Києві на семінар, під час якого вони вивчають проєктний менеджмент і відпрацьовують навички роботи в команді. У 2008 році стипендіати також взяли участь у пілотному проєкті програми, в рамках якого вони вивчали соціальне проєктування. Результатом стала розробка проєктів у соціально важливих сферах життя українського суспільства.

Для спілкування й обміну досвідом між студентами зі всіх регіонів України були створені сайт (www.zavtra.in.ua) та інтернет-форум програми. Члени співтворства є активними учасниками соціальних і волонтерських проєктів, які розроблені самостійно або ініційовані Програмою.

У 2007 році волонтери-стипендіати “ЗАВТРА.UA” взяли участь у низці добродійних акцій, серед яких: реалізація проєкту “Заповідник” в м. Переяслав-Хмельницький з метою надання допомоги в упорядкуванні території Національного історико-етнографічного заповідника “Переяслав”; надання допомоги у впорядкуванні Національного історико-архітектурного заповідника “Кам’янець” в м. Кам’янець-Подільський; привітання багатодітних сімей Львівського регіону з Днем Святого Миколая та ін. 5 травня 2008 року в місті Саня на острові Хайнань (КНР) стипендіат програми “ЗАВТРА.UA” **Олексій Бараш**, один із п’яти представників України, взяв участь в естафеті передачі Олімпійського вогню. В рамках програми в 2008 році вперше проведено перший український інтелектуальний молодіжний Форум “ЗАВТРА: СВІТ, Україна, Я”, в роботі якого взяли участь провідні українські та міжнародні експерти в галузі економіки, політології і соціології разом зі стипендіатами програми “ЗАВТРА.UA”. Почесний гість Форуму — **Кофі Аннан**, сьомий Генеральний секретар ООН (1997-2006) — прочитав лекцію “Глобальні виклики сучасності, що постають перед молоддю в Україні та світі”, а також відповів на запитання стипендіатів.

31 січня 2007 р. АНТК ім. О.К. Антонова. Церемонія нагородження перших стипендіатів програми “ЗАВТРА.UA” розпочалася в літаку АН-225 “Мрія”

Глобальні виклики сучасності, що постають перед молоддю в Україні та світі

Виступ Кофі Аннана,

Генерального секретаря ООН у 1987-2006 роках,
лауреата Нобелівської премії Миру, на Форумі "Завтра: Світ, Україна, Я",
організованого Фондом Віктора Пінчука "ЗАВТРА.UA",
16 травня 2008 р., Український Дім, м. Київ

Дорогі юні друзі! З великою радістю звертаюсь до вас сьогодні вранці і хотів би розпочати з того, щоб привітати усіх Вас із Вашими здобутками і з Вашими сьогоднішніми нагородами. Це дає Вам нагоду й можливість не просто приїхати сьогодні до Києва і познайомитися один із одним, а й зрозуміти один одного, потоваришувати, і, можливо, ця дружба триватиме все життя. Ви приїхали з усіх куточків України, Ви маєте свою власну мережу і в міру того, як Ви дорослішатимете, ці зв'язки Вам стануть у нагоді.

Озираючись на події в Україні останніх років, я висловлюю їм свою симпатію. Це нагадує мені мою юність. Я був приблизно вашого віку, коли моя країна здобула політичну незалежність. Тоді я був свідком усіх змін, боротьби, і цей драматичний історичний момент на мене дуже вплинув як на молоду людину. Я повірив, що все можливо: зміни, трансформації, перетворення. Тоді країну Гана називали

"Золотий Берег", я там жив, і це була британська колонія, британцями були судді, старшини війська, всі урядовці. Потім все змінилося: до влади прийшли ганці, — це на мене дуже вплинуло та відклалося в пам'яті. Такі самі перетворення відбуваються й у Вашому суспільстві. Сьогодні ми хочемо бути частиною цієї революції, хочемо завершити своє навчання, роботу і попрацювати для розвитку нашої нації. Ми всі тоді це собі сказали, і кожен по-своєму це зробив. Я повертаюся часом до своєї країни і згадую про це зі своїми колишніми однокласниками або однокурсниками з університету, бо це надзвичайно важливий момент у нашому житті.

Мені пощастило, що я навчився жити на різних континентах. Спочатку Африка, потім США, потім Європа. У 23 роки я вже зазнав впливу різних культур і різного досвіду. Я пригадую свою першу зиму, це було в Мінесоті, одній із найхолодніших частин США (я перед тим ніколи

не бачив снігу, лише читав про сніг і розумів, що це за явище природи, але ніколи не бачив на власні очі). Було -36 градусів морозу, коли я вперше туди приїхав, люди були дуже тепло вдягнені (це було мені зрозуміло, тому що в тропіках так само треба носити багато одягу), але я побачив, що люди закривали вуха (не знаю, чи у Вас є таке). Мені це здавалося так неелегантно, я подумав, що ніколи не носитиму такі штуки на своїх вухах (такі накривки чи навушники), але відчув, що у мене вже вуха відвалюються, майже відморожені. Наступного ранку я пішов, купив найбільшу пару цих навушників із тих, що зміг знайти. Так я дістав дуже важливу науку: треба поводитися так, як місцеві люди. Треба їх слухати, дослухатися, дивитися, що вони роблять, інакше Ви припуститесь помилки. Я майже без вух залишився, розумієте? Це була добра наука для мене на все життя.

Ви живете в світі, що дуже швидко змінюється, світ відгукується на те, що діється в інших куточках, ми всі пов'язані між собою. **Жодна країна не може розв'язати самостійно великих світових проблем. Ви не зможете жити в умовах лише місцевих, Вам треба бути свідомими того, що діється в інших куточках світу. І все це має на вас вплив.**

Те, що ви робите тут, у своїй країні, також буде впливати на людей в інших країнах дуже далеко від України. І ми повинні розуміти це. Ми повинні працювати через кордони, працювати над збереженням миру, над збереженням довкілля. Скажімо, ті конфлікти, які ми спостерігаємо на Близькому Сході, те, що відбувається в Китаї, економічні напруження, політичні напруження, скажімо, на півдні Африки, ті зміни, які відбуваються сьогодні в Сполучених Штатах, — все це зачіпає нас. Здається, що це далеко від нас, але все це має, тим не менше, вплив на наше життя, і нам необхідно зрозуміти, який це має вплив на нас, і намагатися стати відповідальними громадянами.

Суспільство ґрунтується на трьох стовпах, суспільство повинно створити гарні умови для довкілля, для миру, для того, щоб нормально працювати. Ця стабільність, безпека дуже важливі для того, щоб нормально йшли економічні процеси, щоб була стабільність у світі. Далі ми переходимо до сфери економічно-соціального розвитку, яка впливає на добробут громадян. І один процес пов'язаний з іншим. Якщо у Вас немає стабільності, сталого розвитку, і люди перебувають у злиднях, то ви обов'язково зіткнетесь з проблемами. Ці два процеси становлять два важливі стовпи суспільства. Неможливо мати безпеку без сталого розвитку, довготривалого розвитку не може бути без безпеки. Третій стовп — це **верховенство права і права людини**. Право треба поважати і право треба застосовувати послідовно, у всіх країнах, не зважаючи на кордони. Це є справедливо, це відповідальність, поділена між урядом, громадою і суспільством. Надзвичайно важливо щоб зі зростанням, з розвитком Ви розуміли, наскільки це важить, наскільки це впливає на наше суспільство, щоб Ви працювали один з одним, і з політичними лідерами, і з органами влади над тим, щоб всі ці три стовпи стояли.

Я надзвичайно щасливий спостерігати те, що відбувається сьогодні в Україні, спостерігати за молодими лідерами. Це означає, що **завтра починається сьогодні**, і ми починаємо над ним працювати вже сьогодні. Я повторюю: завтра починається сьогодні. І Ви берете на себе відповідальність, Ви берете участь у тих процесах, які відбуваються у Вашому суспільстві, у Ваших громадах, Ви є активними учасниками тих процесів, які відбуваються в світі. Вам дуже пощастило, що ви живете у світі, у регіоні, де відбувається багато змін. Інколи ми не розуміємо, що саме відбувається, інколи ми збентежені.

Скажімо, 50 років тому європейські нації створили таке утворення, яке здавалося неможливим для нас. **Європейський проект — це найуспішніший, найцікавіший проект минулого століття.** Європа започаткувала дві світові війни. Європейський континент перебував у війнах і військових конфліктах десятих і сотні років, але раптово вони змогли створити союз, який дозволив їм самим працювати і співпрацювати з іншими країнами, союз, який сприяє прогресу, сприяє розвитку. Я впевнений, що сьогодні війна на європейському континенті неможлива. І це ті зміни, які б ми хотіли, щоб відбулися в інших частинах світу, на інших континентах, це ті зміни, яких ми чекаємо від Вас, ми спостерігаємо за Вами і сподіваємося, що Ви як майбутні лідери зможете сприяти і просуванню таких змін.

Сподіваюся, Ви будете пам'ятати, що ніхто не народжується гарним, добрим громадянином, ніхто не народжується демократом, — це все є освіта, практика щоденного життя, це структурованість суспільства, це навчання, це співпраця, це кооперація.

Я вважаю і сподіваюся, що Ви з вашою освітою і з тими можливостями, які відкриваються перед вами, не тільки будете добрими громадянами і надійними лідерами суспільства, але Ви будете вести також інших, навчати інших. **Якщо Ви будете вірити в світ, якщо Ви вірите в швидкі зміни, Ви також повинні навчитися розвивати в собі певні якості, які дозволять Вам керувати змінами, скажімо, змінами у довкіллі, в економіці, в суспільстві.**

Ви повинні знати, коли слід діяти, а де — не діяти, коли треба зачекати. **Це не так легко — перечекати. Дуже часто хочеться підстрибнути і почати щось робити, але бувають такі моменти, коли треба почекати і нічого не робити.** Тому що є часи, коли що б Ви не робили, Ви не можете зробити нічого позитивного. Але разом з тим, є час, коли слід діяти, тоді зміни будуть дуже важливими і позитивними. Тож **Вам необхідно розвинути в собі таке почуття, почуття — коли треба діяти.** Ви зробите різні кар'єри, хтось буде економістом, хтось буде політиком, Ви будете рухатися у різних напрямках, але, врешті решт, **кожен має рухатися за своїм власним компасом. Такий компас повинен бути в кожного, і Ви маєте щоразу з ним звірятися, звіряти свій рух, свій напрям, свій розвиток і почувати себе добре, відчувати, що Ви робите правильну справу.** Зважаючи на той світ, в якому ви будете жити, Ви також повинні спробувати передбачити, що може статися, які зміни можуть відбутися і шукати сигналів того, що такі зміни йдуть.

Ми повинні допомогти Вам. Ви будете зростати і стикатися з проблемами, з викликами. **І я закликаю Вас зосередитися на великій картині, не дивіться на окремі дерева, а намагайтеся побачити ліс у цілому, намагайтеся побачити велику картину, велику перспективу. Також я закликаю Вас бути справедливими.** У мене в школі був директор, який прийшов до класу, повісив такий білий аркуш метр на метр на стіні, намалював маленьку чорну крапку. І він звернувся до нас і запитав: “Хлопці, що ви бачите?” Нас було 45 в класі, і кожен крикнув: “Я бачу чорну крапку”. Він зробив паузу і сказав: “Жоден з вас не сказав, що побачив великий білий простір навколо цієї чорної крапки”. Тобто, в світі багато чорного, але багато й білого. Не треба зосереджуватися на чорному, є багато позитивного, світлого, білого, тому відкривайте очі, намагайтеся бачити світле, не зосереджуйтеся тільки на чорному, на поганому. Це важливий урок, який я виніс зі школи і проніс через усе своє життя.

Тож Ви будете зростати і стикатися з критичними ситуаціями, з важкими ситуаціями, і буде такий момент, коли Ви не будете знати, що робити. Слід в таких ситуаціях шукати пораду, не бійтеся цього. Інколи люди вважають, що якщо Ви просите поради, то ви слабка людина.

Ні, абсолютно не так. Люди повинні правильно впізнати той момент, коли їм потрібна допомога, коли їм потрібно звернутися за порадою до своїх друзів. Тож я закликаю Вас саме так робити. Майбутнє цікаве, але це не означає, що воно буде простим і легким.

Я проведу сьогодні день з Вами, будь ласка, запитуйте мене, задавайте запитання щодо лідерства, чим Ви стурбовані, я спробую відповісти на Ваші запитання.

Я Вам дуже дякую за увагу.

(Від ред. — Пріоритетне право задати запитання мали ті стипендіанти програми “ЗАВТРА.UA”, запитання яких Кофі Аннану на порталі були визнані найцікавішими з погляду учасників порталу).

— Мене звати Яцина Ольга, я студентка, перекладач Національного гірничого університету. У нас форум “Завтра: Світ, Україна, Я”. Ми знаємо, що Ви народилися і провели своє дитинство в Гані. Нам дуже цікаво, якби проводився форум “Завтра: Світ, Гана, Я”, яке запитання і кому шановний пан Кофі Аннан задав би? Дякую.

К. Аннан. Це цікаве запитання. Я би до Вас, мабуть, звернувся, до молодих людей. І запитав би їх, як вони бачать світ, який вони мають залюднити, і як вони бачать майбутнє. Я б насмілюся їм сказати, яким є наше покоління, що за спадок ми залишаємо, що б ми хотіли зробити інакше. Це цікаво. Коли нам потрібна порада, ми звертаємося до експертів, якщо це бухгалтерія — до бухгалтерів, якщо право — до правників, якщо це медицина — до лікарів, але коли ми говоримо про молодих, ми з ними не консультиємося, ми до них не звертаємося. Ми гадаємо, що ми знаємо ліпше, ми їхні батьки, ми теж були молодими. Отже, я би запитав молодих, щоб вони мені сказали, як вони бачать своє власне майбутнє. Я також би запитав моє власне покоління, як нам можна було б зробити це ліпше, щоб у такому діалозі ми мали що сказати.

— Пане Аннан, у Радянському Союзі мої батьки повсякчас чули про світле майбутнє, світле завтра. Як би Ви виміряли світле майбутнє, чи можливо сказати, що сьогоднішній світ — це світле майбутнє Вашого покоління?

К. Аннан. Дуже добре запитання, щиро дякую. Молодь завжди сповнена надій, ми також дуже сподівалися, надіялися і радо дивилися у майбутнє і спостерігали політичні зміни. Може, ми були трохи наївні. Ми домовилися, що дуже швидко ми все перетворимо, що для всіх буде праця, що для всіх буде допомога, ми разом збудуємо націю, і ми були дуже позитивно налаштовані й не передбачали тих труднощів, що вже були на видкоколі. Отже, коли настали ці труднощі, ми зазнали великих потрясінь і часом були охоплені жахом, але дехто зі старших людей, можливо, тут присутніх, погодиться, що ми були щасливі в тому сенсі, що ми не мали таких запитів як оце ви. Ми не мали такого широкого світу перед собою, ми не мали всіх тих відомостей, що ви дістали, а інформація — це не все, треба цю інформацію перетравлювати, переводити на щось зрозуміле, щоб можна було висловити свою думку, сформувану свою думку. Ми мали багато сподівань, тому що небагато знали, ми були сповнені надії, тому що тоді здавалося відносно легко дістати освіту, тоді в світі було легше дістати працю. Коли я сьогодні озираюся довкола, я переймаюся тим, що у багатьох країнах, навіть європейських, молодих безробітних дуже багато. Парадокс полягає в тому, що хоча молоді у технологічних речах набагато розвиненіші, але коли треба звільняти, то їх звільняють першими. Отже,

коли ви розглядаєте ті робочі місця, що треба створити для того, щоб впоратися з молодіжним безробіттям, це нас турбує, але ми маємо рішуче заходитися коли тих перетворень, ви маєте долучитися, тому що це ваше майбутнє і ваші майбутні робочі місця, і ви хочете дістати не просто працю, а працю, яка б задовольняла вас і давала перспективи. Тобто, сподівання — це добре, мати надії, плекати надії — це добре, сподіватися на світле майбутнє, світле завтра — правильно, вірити в те, що ви зможете знайти вжиток для своїх знань, для своїх умінь. Мені здається, що Ви самі відповідаєте за своє майбутнє, і не треба тікати від цієї відповідальності.

— *Доброго дня. Самсонова Олександра. Донецький національний університет. Я добре володію державною українською мовою, проте, я проживаю в східному регіоні, в Донецьку, де обставини склалися так, що російська мова є основною для населення. Чи, на Вашу думку, надання статусу державної другій мові — російській може погано вплинути на культуру, економіку та політику України? Чи небажання надати статусу державної мови російській є просто порушенням демократії? Дякую.*

К. Аннан. Я гадаю, що по-перше треба сприймати розмаїття світу як належне. Ми маємо бути в змозі вивчати інші мови, зберігати мови, навчитися іншої мови означає навчитися розуміти іншу культуру, поважати її. Історичний контекст, в якому Ви ставите своє запитання, саме такий, і мені здається нормальним, якщо Ви маєте російську мову, Ви говорите російською мовою. Це не означає, що ви перестаєте бути українцями, українськими студентами і українськими патріотами. Ми зараз вдаємося до різних мов, але важливо не те, що ми вдаємося до якоїсь мови, вживаємо якусь мову, бо це лише знаряддя, ми маємо забезпечити те, щоб наша мова і зв'язок з мовою цієї країни не створювали для нашої власної країни якихось негараздів. Є багато людей у світі, що говорять французькою, англійською мовою, хтось хоче бути більшим американцем, ніж самі американці, і вони створюють у своїх власних спільнотах певні труднощі. Але коли ти вивчаєш мови, ти розумієш інші культури, треба також вчитися того, щоб вживати цих мов. Російською мовою Ви можете пишатися українським спадком, і нехай це сприймають Ваші колеги як належне.

— *Шановний містере Аннан, мене цікавить Ваша думка з такого приводу. Як Ви вважаєте, чи потрібно розвивати науку в такій країні як Україна, де вона фінансується за залишковим принципом? Чи не краще спрямувати ці кошти на якісь соціальні проекти? Дякую.*

К. Аннан. Безперечно, дуже важливо розвивати науку. Очевидно, що ті, хто має великі наукові бюджети, часом мають перевагу, але не завжди. Часом є великі винаходи, але дуже невеличкий бюджет і невеликі за обсягом зусилля і засоби, тобто треба і далі проводити дослідження, навіть якщо Ви маєте невелику базу і невеликий бюджет. Все одно Ваша творчість, Ваш науковий талант забезпечить певні ресурси, якщо Ви матимете успіхи, інші до Вас приєднаються і підтримають коштами. Мені здається, що не лише слід продовжувати Ваші дослідження, Вашу наукову працю, але треба також гуртуватися з іншими установами, закладами, що можуть посилити ефект вашої діяльності. Тобто йдеться не лише про Ваш власний бюджет чи ресурси, робіть все, що змога і сподівайтеся на підтримку. Чим більше у Вас буде творчого запалу, тим більше можна сподіватися на таку підтримку, досягнення і здобутки.

— *Марія Осаніч. Прикарпатський Національний університет. Шановний Кофі Аннан, скажіть будь ласка, як на*

Вашу думку, розширення НАТО на схід сприятиме зміцненню центрально-східної Європи чи, навпаки, може спричинити загрозу безпеці цих країн?

К. Аннан. Ви запитали про досить політичну річ. Ми маємо починати з того, що кожна країна, кожен регіон переймається власною безпекою. Ми також маємо усвідомити те, що якщо у якомусь регіоні бракує безпеки, в якійсь країні немає безпеки, то ми всі у небезпеці. Я хочу Вам дати дуже щирю відповідь на Ваше запитання. Розширення НАТО — це дуже пекуче запитання у Вашому регіоні, особливо в Росії. Коли аналізуєш ці обставини, то треба поставитися до цього реалістично і з розумінням. НАТО від часів другої світової війни успішно розвивалося здебільшого в Європі (Афганістан — то перша операція за межами Європи). НАТО іде на схід від моменту падіння берлінського муру, але це розширення має супроводжуватися повсякчасним діалогом між заходом та Росією. Росія не дуже зручно почувається, почувається як в оточенні, в тому сенсі, що з моменту падіння муру Європейський Союз пішов на схід, НАТО пішло на схід, тут відбулися “кольорові” революції (в Україні, в Грузії), ООН запропонувала розміщення в Чехії і Польщі захисних ракет. Ви розумієте, що діється в головах російських генералів і їхніх політичних провідників. Отже, є потреба у діалозі, певному порозумінні і запевненні у тому, що це не скеровано на них і не загрожує їм. Треба також забезпечити захист широкого європейського терену, це стосується також і Росії, її захисту. Має бути ширший діалог, більше порозуміння з обох боків для того, щоб уникнути непотрібної напруги у майбутньому.

— *Доброго дня, пане Аннан, надзвичайно приємно бачити Вас і слухати. Моє питання: яким був Ваш перший крок до Вашої великої кар'єри? Якщо ми не можемо говорити про перший крок, то взагалі, як розвивалася Ваша кар'єра, який шлях Ви пройшли? Дякую.*

К. Аннан. Можливо, мені просто пощастило, що я почав свою кар'єру досить рано. Я був учасником молодіжних конференцій, починаючи з 14 років, а коли мені було 18-19 років, я вже навчався в університеті та був віце-президентом студентського самоврядування. У нас був такий проект, який фінансувався з Фонду “Розвиток лідерства серед студентів”. За рахунок цього Фонду, цього проекту я мав можливість навчатися в Сполучених Штатах. Ця програма відбирала молодих людей з лідерським потенціалом, і я отримав стипендію та поїхав на навчання в США. Далі я продовжив навчання в Швейцарії вже за кандидатською, потім за докторантською програмою, і десь у 1962 році я закінчив навчання вже дорослою людиною. Далі почалося вже те, що відомо в історії. Тож я не планував якоюсь своєю кар'єри свідомо, — так воно випадково сталося.

(Від ред. — далі запитання задавали представники засобів масової інформації та інші учасники Форуму, ось деякі з них).

— *Людмила Пекар, журнал “Профіль”. Коли я була студенткою, був план запросити студентів з Гани сюди, але вони поїхали навчатися в Москву, Я хочу запитати, чому Ви надали перевагу освіті на заході, а не на сході?*

К. Аннан. Перш за все, це була звичка. А по-друге, це була мова. Тому що, якщо студент мав можливість поїхати у Великобританію чи у США, вони вже володіли мовою, і це була їхня перевага, але були й ті, хто поїхав у Москву чи у Німеччину, і ті студенти повинні були вивчати перші шість місяців тільки мову, а після того вже починати навчання. Це означало додаткові витрати на освіту. Але було багато студентів, справді, які отримали освіту у Москві, а потім

повернулися працювати в Гану. Ідеально я вважаю ситуацію, коли люди навчаються у своїй власній країні, вони розуміють проблеми довкілля, проблеми суспільства, вони краще розуміють контекст. Були такі ситуації, коли ганці їздили на навчання в інші країни, вони приїжджали туди, де їх навчали за кращими методиками, але потім у нашій країні, для лікарів, скажімо, не було відповідного обладнання, тож я вважаю, що найкраща освіта має бути така, де студенти вже знають мови, якими вони навчаються, і мають можливості обирати між Москвою, Лондоном чи Нью-Йорком.

— *Шановний пане Аннан. Кирило Стеценко, стипендіат програми 2007 року. Відомий факт, що на планеті Земля існують такі види живих організмів, які з погляду біології є набагато успішнішими, ніж людина. Найуспішніший приклад — це примітивні ціанобактерії. Вони не лишають по собі грандіозних слідів матеріальної культури на кшталт єгипетських пірамід чи ммарочосів, проте вони живуть на планеті вже близько трьох мільярдів років і, здається, що за будь-яких обставин у майбутньому вони житимуть. Як на Вашу думку, чи можуть та система цінностей і та система принципів, на яких стоїть сьогодні світовий порядок, забезпечити виду “гомо сапієнс” виживання у великій довгостроковій перспективі хоча б у найближчі 100000 років? Взагалі, чи ставлять перед собою таке завдання топ-менеджери нашої цивілізації? Дякую.*

К. Аннан. Мені здається, що питання виживання людства стоїть на порядку денному, відколи ми пам'ятаємо. Ми не дуже компетентно з тим давали собі раду, але питання постає знову і знову. І ми маємо зараз дискусію про довкілля, про зміну клімату, про руйнування нашої екосистеми, про те, що зміна клімату призведе до поширення швидшого захворювання, нестачі їжі, води, навіть не буде мешканців у деяких містах. Такі питання постають, нам треба зрозуміти загрозу, але й нам треба мати мужність для того, щоб робити все потрібне, щоб зупинити це розкладання. Чи зможемо ми зробити це, чи зможемо ми упоратися? Наприклад, є те, що сталося, скажімо, після Кіотського договору, скажімо, боротьба за довкілля зараз виглядає не дуже симпатично, але якщо ми не матимемо успіху, то нам треба усвідомлювати наслідки, які стосуватимуться всіх нас. Це справжня загроза для політичного керівництва, але щиро кажучи, я з тих людей, хто не любить всю відповідальність перекладати і у всьому звинувачувати політичне керівництво. Я це кажу, тому що я усвідомлюю те, що політики, уряди не можуть упоратися з цими проблемами самотужки, ми всі несемо відповідальність за виживання нашої планети, як Ви сказали. Тут ми можемо щось зробити від себе: зелені технології, стримування викидів парникових газів, ми можемо застосувати і свій вибір, через те, що ми купуємо, через підтримку певних компаній ми можемо проголосувати за певні технології і змінити світогляд. Це нелегко зробити, але якщо кожен з нас долучиться до руху за виживання, то ми можемо щось зробити. Не треба залишати це лише на політичних лідерів, — усі мають долучитися.

— *Шановний пане Аннан. Мене звати Руслана Костіна, я з Миколаєва, це південна частина України. Ми ставимо дуже*

цікаві питання про світ, про Україну, вони всі мають надзвичайну вагу. Але є ще одна важлива тема: “Я”. Я хотіла б задати питання дуже просте і водночас дуже складне. Чи Ви щасливі тим, що робите, як трудитесь, як живете, чи є у Вас рецепт щастя? Якщо є, то поділіться, будьте ласкаві.

К. Аннан. Ви маєте рацію, це складне запитання. Мені дуже подобається те, що я роблю, я тішуся цим. Мене вчора запитали, яка різниця між життям Генерального секретаря ООН і сьогоднішнім моїм життям. Я сказав, що принаймні сьогодні я можу іти собі спати і не думати, яку кризу доведеться завтра чи проти ночі розв'язувати, яка криза мене підніме вранці, що я робитиму, як я діятиму. Два роки тому, коли я ще був Генеральним секретарем, у нас був землетрус у М'янмі; те, що діялося в Китаї, теж землетрус, також всілякі негаразди в Зімбабве, якась напруга у Латинській Америці тощо. Сьогодні я і далі переймаюся тим, що діється у світі, але не маю прямої відповідальності за ці обставини, я часом долучаюся до розв'язання, бо питають мої поради або просять допомогти, але я маю право вибору, на чому зосередити свою увагу, які питання, на мою думку, є першорядні. Скажімо, я нині працюю над зеленою революцією в Африці, намагаючись збільшити виробництво продовольства для продовольчої безпеки Африки, кліматичними змінами та їхнім впливом на спільноти та окремих осіб. Ми маємо з дружиною більше часу на такі речі, хоча часом я погоджуюся з нею, знаю, що треба трошечки уповільнитися, я занадто багато роблю, і так воно й станеться. Але коли ти робиш те, що тебе тішить, ти упевнено це робиш, маєш добру родину, добрих друзів, колег, щоб поговорити, разом жити, обмінюватися думками, допомагати людям чи навіть одній особі, це сповнює життя змістом і сенсом. Тому я щасливий з цього погляду.

— *Андрій Коломієць. Я хотів би запитати, як Ви собі уявляєте роль України у сучасному глобальному світі завтра?*

К. Аннан. Ви маєте пам'ятати, що **завтра починається вже сьогодні**. Я вже про це казав. Мені здається, що Україна відіграє важливу роль уже зараз у міжнародних справах, має роль у майбутньому. Це важлива країна цього регіону, що пережила певні політичні негаразди. Вона це подолає, але це залежать також від того, що робитимете Ви — громадяни України і майбутні її провідники, як Ви впораетесь зі своєю відповідальністю. На міжнародному рівні, коли я був за Генерального секретаря, я дуже багато працював з Україною з багатьох питань, ми працювали разом із питань миротворчих операцій ООН, коли я керував цими операціями перед тим, як мене призначили секретарем. Україна давала добре вишколені з'єднання для того, щоб працювати в колишній Югославії та інших миротворчих операціях. Україна була дуже активна в таких дискусіях, в обговоренні можливостей реформування ООН, особливо Ради Безпеки ООН. Я думаю, що такі зусилля триватимуть, я пропоную Україні залишатися так само активною і робити істотний внесок у ці зусилля. Є й інші ділянки, де Україна може потужно виступити. **Ви можете стати житницею світу, однією з житниць, особливо беручи до уваги те, що зараз бракує продовольства у світі з відомих причин.**

Щиро дякую Вам за цікаві запитання і бажаю успіху у Вашій праці.

Молодіжний Форум “ЗАВТРА: СВІТ, Україна, Я” (16 травня 2008 р., Український Дім, м. Київ)

Віктор Пінчук запрошує **Кофі Аннана**, почесного гостя Форуму, до виступу; дискусії з учасниками Форуму — академік НАН України академік НАН України **Ярослав Яцків** (голова Піклувальної ради Стипендіальної програми “Завтра.ua”); **Віктор Пінчук** (засновник і голова Фонду Стипендіальної програми “Завтра.ua”); **Валерій Вакарюк** (виконавчий директор Стипендіальної програми “Завтра.ua”); учасники Форуму — член-кореспондент НАН України, Народний депутат України **Микола Азаров**; екс-міністр закордонних справ

України **Анатолій Зленко**; директор Центру економічного розвитку, д.е.н. **Олександр Пасхавер**; академік НАН України, директор Інституту економіки і прогнозування НАН України **Валерій Геєць**; політологи **Андрій Єрмолаєв** і **Ігор Бураковський** та інші

